

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 200603380-/HEGL
Saksbehandler: eja
Vår ref: 06/02087
Arkivkode:
Dato: 15.05.2006

Saknr. <u>06/1843</u> doknr. <u>20</u> Vedlegg nr. <u>1</u> av <u>1</u>
--

Forslag til lov om registrerte innsamlingsaksjoner – Høringsuttalelse

A. Generelt

Vi viser til brev av 20. april d.å. om høring til utkast til lov om registrerte innsamlingsaksjoner.

Behov for lovregulering

Vi viser til at innsamlingsaksjoner er viktige for alt frivillig arbeid. I høringsbrevet sier Kultur- og kirkedepartementet at loven "skal kunne bidra til å opprettholde eller øke tilliten mellom givere og innsamlingsaksjoner på en bedre måte enn om området forblir uregulert.". Dette er et viktig formål.

Det bør være et mer eksplisitt formål at loven også skal bidra til å forhindre at personer utnyttes økonomisk. Det har vært eksempler på at givere har følt seg økonomisk utnyttet, enten som følge av at midlene bl.a. er gått til formål de ikke har vært klar over, eller som følge av det press de har vært utsatt for om å gi og de metoder som er blitt benyttet. Det er viktig at loven bidrar til at personer lettere kan få oversikt over hva midlene går til.

Lovreguleringen bør ha som formål å bidra til å forhindre utnytting av mindreårige. Barn kan gis en særlig beskyttelse mot innsamlingsaksjoner som rettes direkte mot dem. Det bør også stilles visse krav til selve innsamlingen for at mindreårige skal kunne ta del i den.

Felles lovverk for all innsamling?

Det bør gå klart frem hvilke typer innsamlingsaksjoner som omfattes av loven og eventuelle kombinasjoner av dem. Innsamlingsaksjoner kan som kjent omfatte både bruk av bøsser, kollekt, utsendelse av adressert/uadressert brev, telefon, salg av overprisede produkter, TV-aksjoner, loddsalg/tombola, spilleautomater foruten søknad om bidrag fra ulike offentlige myndigheter.

B. Skal innsamlingsaksjoner være registreringspliktige eller frivillige?

Registrering er viktig pga. tillit og troverdighet. Etter vår mening taler mye for at vi bør følge Sverige og Danmark her og velge en frivillig registrering. En frivillig registrering vil lettere fange opp alle typer innsamlingsaksjoner, også de små. En slik ordning er lettere å administrere og mindre kostnadskrevende å håndtere enn en tvungen ordning.

Sosial- og helsedirektoratet
Avdeling for levekår

Det som taler for registreringsplikt, er at man i større grad kan få bort useriøse aktører, og at troverdigheten kan øke slik at givermassen blir større. Det er kommet forslag om at dersom det skjer brudd på (eventuell) registreringsplikt, skal Lotteri- og stiftelsesstyret aktivt gjøre kjent for offentligheten at innsamlingsaksjonen ikke er registrert i Innsamlingsregisteret. Dette er vi enig i.

Registreringen bør skje skriftlig.

C. Bør det være et offentlig eller privat registrerings- og kontrollorgan?

For direktoratet er det viktigst at organet oppfyller sin registrerings- og kontrolloppgave. Tradisjonen i alle skandinaviske land er at frivillige innsamlinger er mest mulig frivillig organisert. Dette taler for at en lovregulert registrering er frivillig og at de frivillige organisasjoner i størst mulig grad forvalter ordningen.

I de tilfellene der det blir nektet registrering eller gitt avslag og annet, vil Lotterinemnda være naturlig klageinstans.

D. Merknader til selve lovutkastet

Lovens navn

I forslaget betegnes loven som "Lov om registrerte innsamlingsaksjoner"). Vi mener "Lov om ^{privat} registrering av innsamlingsaksjoner" er mer treffende.

§ 1 Definisjon og formål

I lovforslaget er "innsamlingsaksjon" definert som "organisert innsamling til et samfunnsnyttig formål".

"Innsamlingsaksjon"

Det er viktig at det er tydelig for dem som samler inn penger om loven gjelder dem. Spørsmålet er derfor om de ulike former for innsamling (innsamlingsmåter) som loven er ment å omfatte, bør nevnes. Det bør for eksempel være tydelig om inntekter fra spilleautomater er ment å omfattes av loven, jf. lov om lotterier m.v.

"Samfunnsnyttig formål"

Mange organisasjoner driver en sammensatt virksomhet for å skaffe penger, også ren næringsdrift. I dag kan innsamlingsformålet være drift av egen virksomhet. Det vil da kunne være gråsoner mellom "samfunnsnyttige formål" og ren næringsdrift og vanskelig å få til god transparens om hva midlene faktisk går til. Det er viktig å ha en klar definisjon av hva som er å regne for "samfunnsnyttig formål".

§ 2 og § 4

Vi mener det er uheldig å sette kronebeløp i selve lovteksten. Er det behov for dette, kan det vurderes hjemmel for at beløpet kan fastsettes (årlig) av departementet/Lotteri- og stiftelsestilsynet.

§ 5 - regnskap

Det bør tas inn en bestemmelse om at formålet med regnskapet er å skape transparens med at innsamlede midler er gått til innsamlingsformålet. Det bør videre vurderes om departementet/Lotteri- og stiftelsestilsynet evt. skal kunne stille krav til

detaljering av regnskapet. Alternativt kan det vurderes å kreve at innsamlingen er knyttet til et avgrenset og dermed mer transparent og kontrollerbart formål.

Vi viser til at større organisasjoner/kirkesamfunn kan drive en svært sammensatt virksomhet og gi støtte til ulike formål. Noen er del av en internasjonal virksomhet med overføringer over landegrensene. Pengeinnsamling er ofte kun en del av det økonomiske grunnlag for organisasjoners drift og deres eventuell støtte til eksterne formål.

For organisasjoner som samler inn midler til mange formål, kan krav til avgrensning av formålet innebære en upraktisk ordning. Hensynet til disse må avveies mot hensynet til muligheten for kontroll.

Krav til kontroll

Det bør være tydelig hvilke krav som gjelder den som organiserer innsamlingen og hvilke som gjelder kontrollmyndighetene. Hvis det er behov for å differensiere kravene etter hvem som organiserer innsamlingen og valg av innsamlingsmåte, bør det lovreguleres.

§ 6 Minimumsandel til det oppgitte formål med innsamlingen

Vi er enige i et det settes et minstekrav om at minst 75 pst av budsjetterte innsamlede midler skal gå til det oppgitte innsamlingsformålet. Det er aktuelt å bruke ulike innsamlingsmåter fordi man da når ulike målgrupper (givere). Vi mener det bør være tydelig at kravet gjelder for hver enkelt innsamlingsmåte.

Det kan være behov for konkretisering av hvorledes beregningen skal foretas. En gitt innsamlingsmetode kan for eksempel velges fordi den gir sysselsetting til målgruppen (for eksempel ved produksjon av kort og lignende om brukes som lokkemat ved innsamling via masseutsendelser). Det bør være tydelig om dekning av slike utgifter skal kunne regnes som del av det samfunnsnyttige formålet.

E. Annet

Vi kan til slutt nevne at direktoratet ved behandling av søknader om statlige tilskudd fra mange frivillige organisasjoner og stiftelser, ser at mange mottar gaver gjennom innsamlingsaksjoner. Og vi ser at innsamling av penger har økt i de senere år. Gjennom vårt regelverk stilles det strenge krav om årlig rapporteringsplikt og dokumentasjon av hvordan virksomhetene oppnår midler gjennom bl.a. gaveinnsamlinger. Revisorbekreftet regnskap og årsberetning skal sendes inn hvert år og blir kontrollert av direktoratet.

Med vennlig hilsen

Benedicte Holter Ljøgdø
Fung. avdelingsdirektør

Ellen Jahr
Seniorrådgiver